

Kommunledningsförvaltningen
TJÄNSTESTÄLLE Samhällsutveckling
HANDLÄGGARE Frida Vidén

Finansdepartementet

DIARIENR Fi2025/01857

ER REF

SOU 2025:96

Svar på remiss Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96)

Flens kommun tackar för möjligheten att yttra sig över Produktivitetskommissionens huvudbetänkande Fler möjligheter till ökat välbefinnande (SOU 2025:96).

Sammanfattning

Flens kommun välkomnar kommissionens arbete med att belysa vägar till ökat välbefinnande. Vi delar uppfattningen att produktiviteten behöver stärkas, men vill med skärpa betona att förutsättningarna för att bidra till detta ser radikalt olika ut i landet.

I Flens kommuns Strategiska plan 2024–2027 identifieras den demografiska utvecklingen och kompetensförsörjningen som våra största utmaningar. För oss handlar produktivitet inte primärt om elitforskning, utan om att rusta våra invånare för arbetsmarknaden och att få en infrastruktur som möjliggör arbetspendling.

Vi ser med oro på förslag som riskerar att gynna storstadsregioner på bekostnad av landsbygdskommuners ekonomiska bärkraft. Vårt svar fokuserar därför på vikten av yrkesutbildning, generella statsbidrag och lättnader i strandskyddet.

1. Humankapital, Utbildning och Yrkeskompetens

Betänkandet lägger stor vikt vid högre utbildning. Flens kommun vill dock bredda perspektivet.

Satsa på Yrkesutbildning: För Flens arbetsmarknad är bristen på yrkesutbildad personal ofta ett större hinder än bristen på akademiker. Vi välkomnar betänkandets fokus på kompetensförsörjning men anser att staten kraftfullt måste bygga ut och finansiera yrkesvux och yrkeshögskoleplatser även i mindre kommuner. Det är den snabbaste vägen till självförsörjning för många av våra invånare.

Fokus på grundläggande behörighet: Enligt vår strategiska plan är målet att öka andelen elever med gymnasiebehörighet helt centralt. Vi anser att staten måste säkra en likvärdig grundskola i hela landet.

Differentierad skolpeng: Flens kommun tillstyrker starkt att systemet med skolpeng reformeras. Kommunens lagstadgade utbudsansvar medför kostnader för överkapacitet som fristående skolor slipper. En differentierad skolpeng är nödvändig för att skapa likvärdiga förutsättningar.

2. Offentlig sektor, Välfärdsbrott och Effektivitet

Kommissionen föreslår effektiviseringar och åtgärder mot kriminalitet.

Kampen mot välfärdsbrott: Flens kommun välkomnar förslag som stävjar fusk och oseriösa aktörer i välfärden. Vi vill dock betona att ansvaret för kontroll och uppföljning inte ensidigt kan läggas på kommunerna. För en liten kommun krävs statligt stöd och samordning för att orka granska alla aktörer.

Generella statsbidrag: Vi instämmer i att effektiviteten måste öka, men lösningen är inte fler detaljreglerade bidrag. Flens kommun anser att staten kraftfullt bör växla över från riktade till generella statsbidrag för att minska den administrativa bördan och ge oss rådighet över resurserna

3. Infrastruktur och Arbetspendling

Betänkandet diskuterar transportinfrastruktur ur ett tillväxtperspektiv.

Underhåll av det finmaskiga nätet: Flens kommun ligger i utkanten av en arbetsmarknadsregion. För att nå vårt strategiska mål om ökad självförsörjningsgrad är vi beroende av att våra invånare kan arbetspendla. Det är avgörande att underhållet av det lågtrafikerade väg- och järnvägsnätet säkras, inte bara storstadsstråken.

4. Bostäder och Attraktivitet

För att landsbygdskommuner ska kunna växa krävs verktyg som fungerar där marknadskrafterna är svaga.

Reformerat strandskydd: I Flens kommun är marknadsvärdet på nyproducerade bostäder ofta lägre än produktionskostnaden. Vår vision "Sörmlands hjärta" bygger på livskvalitet. Attraktiva, sjönära lägen är vår viktigaste hävstång för att locka till oss ny befolkning. Vi kräver ett uppluckrat strandskydd som ger kommunen större makt att peka ut utvecklingsområden (LIS).

5. Vikten av långsiktighet samt tydlig rollfördelning och styrning

För att en liten kommun som Flen ska kunna bedriva en effektiv verksamhet och uppnå god ekonomisk hushållning krävs förutsägbarhet.

Långsiktiga spelregler: Ryckigheten i statliga satsningar, där riktade bidrag införs och tas bort med kort varsel, omöjliggör långsiktig planering och anställning av kompetent personal. Vi efterlyser breda politiska överenskommelser som skapar stabila förutsättningar över mandatperioderna.

Tydlig ansvarsfördelning: Vi anser att staten måste renodla sin styrning. Staten bör stå för ramar och finansiering, medan kommunen ges mandat att utforma genomförandet utifrån lokala behov. Detaljstyrning via "stuprörsfinansiering" minskar effektiviteten. Om staten ålägger kommunerna nya uppgifter måste finansieringsprincipen följas strikt.

6. Skatter och Drivkrafter

Värna skatteunderlaget: Flens kommun ser positivt på reformer som ökar drivkrafterna till arbete. Vi vill dock varna för skatteväxlingar (t.ex. sänkt inkomstskatt mot höjd fastighetsskatt eller hyresskatt) om dessa slår hårt mot boende på landsbygden där betalningsförmågan är lägre.

För Flens kommun

Frida Vidén
Näringslivschef